

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DGWiŻŚ-7.704.3.2023

Warszawa, 22 czerwca 2023

DECYZJA MINISTRA INFRASTRUKURY

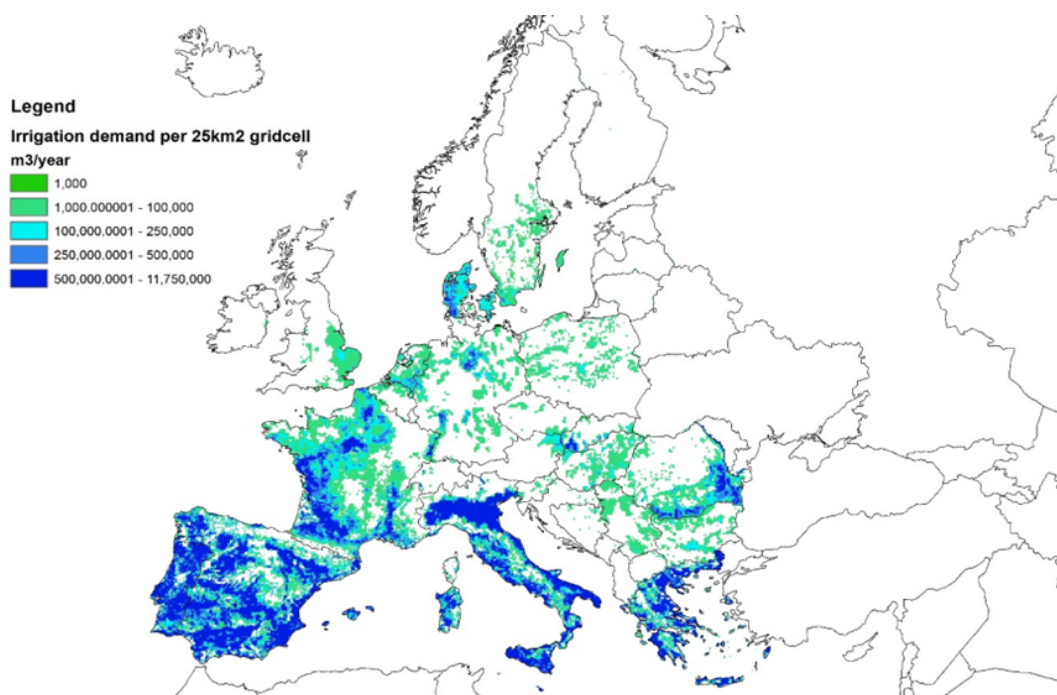
z dnia 22 czerwca 2023 r.

o wyłączeniu obszaru kraju ze stosowania Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/741 z dnia 25 maja 2020 r. w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody

Na podstawie art. 2 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/741 w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody (Dz.U. L 177, 5.6.2020), postanawia się, że ponowne wykorzystywanie wody do nawadniania w rolnictwie nie będzie stosowane na obszarach dziewięciu dorzeczy w Polsce.

Uzasadnienie

Przedmiotowy dokument stanowi decyzję, o której mowa w art. 2 ust. 2 rozporządzenia 2020/741. Przygotowany został zgodnie z treścią opublikowanych 5 sierpnia 2022 r. „Wytycznych mających na celu wsparcie stosowania rozporządzenia 2020/741 w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody”. Niniejszą decyzję oparto o wyszczególnione w rozporządzeniu kryterium opłacalności, oraz uwzględniono wszystkie koszty, zarówno środowiskowe jak i koszty zasobów (odzyskanej wody oraz alternatywnych źródeł, które zostało uznane za bardziej odpowiednie).

Rysunek 1. Średnie zapotrzebowanie na wodę do nawadniania, obliczone za pomocą EPIC (Źródło: Pistocchi et al., 2017¹)

Polska należy do grupy państw, których roczne zapotrzebowanie na wodę do nawadniania wyrażone w m³ na komórkę siatki o powierzchni 25 km², obliczane za pomocą modelu EPIC (Environmental Policy Integrated Climate), oszacowano jako stosunkowo niskie – do 100 000 m³/rok. Najwięcej wody wykorzystywane jest na cele przemysłowe - 73,2%. Cele Komunalne stanowią 16,7%, natomiast nawadnianie użytków rolnych i leśnych oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych - jedynie 10,1%. Powierzchnia nawadnianych gruntów wynosi średnio 69 143 ha, a więc jedynie około 0,24% całości użytków rolnych i leśnych w Polsce. Natomiast pobór wód do nawodnień w rolnictwie stanowi 0,82% z ogółu pobranej wody na cele gospodarki narodowej i ludności^{2,3,4}. Główne źródło poboru wody dla przemysłu (95%), oraz rolnictwa i leśnictwa (prawie 100%) stanowią wody powierzchniowe, natomiast pobór wód podziemnych, na cele gospodarki narodowej i ludności łącznie, na przestrzeni lat 2012-2017 wynosił średnio około 9,3%⁵. Obserwuje

¹ Pistocchi, A., Aloe, A., Dorati, C., Sanz, L. A., Bouraoui, F., Gawlik, B., Grizzetti, B., Pastori, M., Vigiak, O. (2017) The potential of water reuse for agricultural irrigation in the EU: a hydro-economic analysis, Publications Office of the European Union, Luxembourg, Join Research Centre, EUR 28980 EN

<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC109870>

² Rocznik Statystyczny Rolnictwa 2018, GUS, Warszawa 2018

³ Rocznik Statystyczny Rolnictwa 2017, GUS, Warszawa 2017

⁴ Rocznik Statystyczny Rolnictwa 2020, GUS, Warszawa 2020

⁵ Lewicki P. i inni. (2019). Ocena projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody – Etap I i II, Warszawa

się także wyraźny postępujący spadek zarówno zużycia wody - głównie w zakresie przeznaczenia na cele przemysłowe, jak i poboru wód powierzchniowych. Ponadto zgodnie z ocenami i prognozami możliwych zmian klimatycznych - w perspektywie lat 2030 i 2050 naturalne czynniki nie powinny spowodować pogorszenia stanu zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych, oraz ich stan ilościowy powinien utrzymać się na dotychczas obserwowanym poziomie, lub nawet ulec zwiększeniu.

Mając na względzie powyższe dokonano analiz dostępnych ekspertyz i opracowań obejmujących zakres działalności polegającej na produkcji wody odzyskanej poprzez oczyszczenie ścieków komunalnych i wykorzystanie jej do nawodnień w rolnictwie, oraz porównano z alternatywnym źródłem wody - pozyskiwanej z ujęcia wód podziemnych, stosowanej do celu nawadniania w rolnictwie przy pomocy wodoszczędnego systemu irygacyjnego. Przeprowadzone porównanie wskazało, który z dwóch wariantów jest korzystniejszy (biorąc pod uwagę kryteria wymienione w rozporządzeniu 2020/741) na wszystkich obszarach dorzeczy w Polsce.

Wyniki analizy kosztów środowiskowych wskazują, że korzystniejszym rozwiązaniem dla środowiska naturalnego jest oczyszczanie ścieków komunalnych i ponowne wykorzystywanie w ten sposób oczyszczonej wody do nawadniania w rolnictwie. Wynika to bezpośrednio z faktu wielokrotnego wykorzystywania dostępnego zasobu. Jednak analiza kosztów ekonomicznych obu rozwiązań wykazała, że zdecydowanie bardziej opłacalne jest zrealizowanie ujęcia wody podziemnej i zmodernizowania/wybudowania wodoszczędnego systemu irygacyjnego – w skali gospodarstwa o powierzchni 8 ha – niemal jedenastokrotnie. Konieczność poniesienia zdecydowanie wyższych nakładów finansowych w celu zmodernizowania oczyszczalni ścieków oraz budowy nowej sieci rurociągów dostarczających wodę do gospodarstw rolnych prawdopodobnie skłoni producenta/dystrybutora do podniesienia ceny produktu finalnego – wody odzyskanej. Przewiduje się, że różnica cen pomiędzy wodą odzyskaną, a wodą pozyskaną z wód podziemnych może być na tyle wysoka, że spowoduje brak zainteresowania zakupem niekonkurencyjnego cenowo produktu. Ponadto, nawadnianie wodą odzyskaną również w niektórych wypadkach wymagać będzie zrealizowania inwestycji polegającej na budowie systemu irygacyjnego i zakupu urządzeń nawadniających, a więc elementów rozwiązania alternatywnego, co oznacza, że realizacja wariantu drugiego (alternatywnego) może stanowić rozwiązanie „pomostowe” w procesie wdrażania założeń gospodarki o obiegu zamkniętym.

Koszty zasobowe określono z uwzględnieniem zarówno kosztów środowiskowych jak i kosztów ekonomicznych, w celu wytypowania szeroko pojętego - najkorzystniejszego wariantu inwestycji pozwalającej na bezpieczne wykorzystywanie wody do nawodnień w rolnictwie. Otrzymany wynik pozwolił stwierdzić, że niemal dwukrotnie korzystniejsze jest zrealizowanie inwestycji z wykorzystaniem alternatywnego źródła wody – ujęcia wody podziemnej, wraz z modernizacją/budową wodoszczędnego systemu irygacyjnego.

W związku z powyższym przedmiotowa decyzja wyłącza czasowo obszar obejmujący wszystkie dziewięć dorzeczy znajdujących się na terenie Rzeczypospolitej Polskiej ze

stosowania przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/741 z dnia 25 maja 2020 r. w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody. Jednocześnie, Rzeczpospolita Polska realizuje liczne inwestycje mające na celu zwiększenie retencji wód. Plan przeciwdziałania skutkom suszy⁶, w tym zakresie wskazuje aż 10 typów działań, między innymi: zwiększanie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych, realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania i odtwarzania naturalnej retencji, budowa lub przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększenia retencji glebowej oraz wykorzystywanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych. Zakłada się, że efektem tych działań będzie również zwiększenie ilości dostępnej wody powierzchniowej/opadowej dla rolnictwa i tym samym zniwelowanie konieczności zwiększania nawadnianych powierzchni upraw rolnych z wykorzystaniem innych źródeł.

Otrzymuje:

Pan Virginijus Sinkevičius
Komisarz DG ENV
ds. środowiska, oceanów i rybołówstwa

Z up. Ministra Infrastruktury,

Dokument podpisany elektronicznie przez:

Marek Gróbarczyk

Podsekretarz Stanu

⁶ Dz.U. z 2021 r. poz. 1615